

***Stella splendens* del llibre vermell de Montserrat.**

No cal parlar de la importància de Montserrat, ja que la coneixem prou, el *Llibre Vermell* de Montserrat. Tant pel que fa al seu lloc estratègic, com punt de confluència de cultures europees i peninsulars. Aquesta situació ha fet que al llarg de la història fos un punt de referència, i per la ubicació d'un focus cultural en la muntanya als peus de la Mare de Déu de Montserrat.

El *Llibre Vermell* de Montserrat és un manuscrit que hi ha a la biblioteca de Montserrat i que és una joia medieval. Va ser copiat a finals s. XIV i principis del s. XV. El nom prové del folre de vellut vermell que se li va posar al darrer terç del segle XIX. L'original tenia 172 folis, dels quals només se n'han conservat 137. S'hi recullen textos ben diversos. La importància d'aquest

manuscrit per la música rau en el fet que s'hi troben deu obres musicals d'autor desconegut. En el seu origen hi havia més obres musicals que no s'han conservat. El llibre neix de la necessitat de recollir textos, pregàries, comentaris espirituals i cançons per als molts peregrins que al s. XIV van a Montserrat. La notació és la de l'Ars Nova francesa, fora de la cançó *O virgo splendens*, en notació quadrada de tipus gregorià. La forma d'aquestes cançons són virelais (cançons en forma de dansa amb unes estrofes i una tornada). Aquestes cançons són: *Stella splendens*, *Cuncti simus*, *Polorum regina*, *Mariam matrem et Ad mortem festinamus*. Altres segueixen la forma cànon: *O virgo splendens*, *Laudemus virginem et Splendens ceptigera*, amb dues o tres entrades. *Los set goyts* és una balada, lligada a les formes de l'Ars Nova italiana. *Imperayritz*, és un motet a l'estil francès.

Les cançons estan escrites d'una a tres veus, fora dels tres canons que poden ser cantats tant a dues com a tres veus. El text està escrit en llatí excepte *Los set goyts* i *Imperayrts*, que estan escrits en català popular.

Stella Splendens és una de les peces del *Llibre Vermell* de Montserrat; amb forma virelai (cançó estròfica amb tornada): A-B-a-A. Aquesta estructura es repeteix 3 vegades. A = tornada. B = estrofa. a = es repeteix la melodia d'A però amb diferent text que prepara per a la tornada, el poble en sentir els solistes cantar la melodia de la tornada amb una altra lletra es preparava per ballar o cantar la tornada.

Fragment del text:

Stella splendens in monte ut solis radium.
Miraculis serrato exaudi populi.
Concurrunt universi gaudentes populi,
Divetes et egeni, grandes et parvuli,
Ipsium in grediuntur, ut cercunt oculi,
Et inde revertuntur gratiis repleti.
Stella splendens in monte ut solis radium.
Miraculis serrato exaudi populi.

Traducció:

Estrella refulgent amb miracles a la muntanya serrada,
Com raig de sol, escolteu el poble.
Hi vénen tots els pobles amb gaubança
Rics i pobres, grans i petits; hi entren com tothom ho pot veure,
I d'aquí se'n van plens de gràcies
Estrella refulgent amb miracles a la muntanya serrada,
Com raig de sol, escolteu el poble.